

ΓΡΑΦΕΙΟ ΣΥΝΔΕΣΜΟΥ
ΣΚΟΠΙΑ
ΓΡΑΦΕΙΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΕΜΠΟΡΙΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ

ΕΝΗΜΕΡΩΤΙΚΟ ΔΕΛΤΙΟ Τεύχος 12

Επισκόπηση οικονομικών, εμπορικών και επιχειρηματικών
ειδήσεων για την πΓΔΜ

Επιμέλεια: Π. Λάρδα, Σύμβουλος ΟΕΥ Α΄

*Ομάδα Π. Λάρδα, Σύμβουλος ΟΕΥ Α΄,
Σύνταξης: Μ. Χαροκόπος, Γραμματέας ΟΕΥΑ΄*

-Φεβρουάριος 2018-

Περιεχόμενα

1. Επιχειρηματική δραστηριότητα	4
1.1 Ενέργεια και Ορυκτά	4
-Ενδιαφέρον εξαγοράς του Ομίλου EDS (εμπορία και προμήθεια ηλεκτρικής ενέργειας) από την ΔΕΗ	4
-Προοπτική αεριοδότησης πόλης Štip	4
-Απόρριψη αιτήματος εξαγοράς πλειοψηφικού πακέτου της Makpetrol από την Balkan Petroleum Holding	4
-Ενέργεια (Ηλεκτρισμός, φυσικό αέριο, άνθρακας και πετρελαϊκά προϊόντα), Νοέμβριος 2017 - προκαταρκτικά στοιχεία	4
-Κατασκευή πρώτου ιδιωτικού αιολικού πάρκου σε πΓΔΜ	5
1.2 Τομέας κατασκευών, δομικών υλικών και Real Estate	5
-Επιχειρηματικές τάσεις στον τομέα των κατασκευών (δ' τρίμηνο 2017)	5
1.3 Τραπεζικός & Ασφαλιστικός Τομέας	5
-2,75% ρεκόρ χαμηλότερου επιτοκίου στο ομόλογο με ρήτρα ευρώ που εξέδωσε η Κυβέρνηση πΓΔΜ	5
-Νομισματικές εξελίξεις στη πΓΔΜ (Δεκέμβριος 2017)	6
-Καταθέσεις και δάνεια του εταιρικού τομέα (Δεκ. 2017)	6
-Καταθέσεις και δάνεια των νοικοκυριών (Δεκ. 2017)	6
1.4 Τομέας Μεταφορών & Επικοινωνιών	6
-Αύξηση επιβατικής κίνησης και αριθμού πτήσεων αεροδρομίων πΓΔΜ	6
-Wizz Air: Αναμένει ανανέωση σύμβασης με τις Αρχές της πΓΔΜ που λήγει τον Ιούνιο τ.ε.	7
-Διάδρομος X: Πλήρως λειτουργικός από τις αρχές του καλοκαιριού 2018	7
-Εγκρίθηκε το ετήσιο πρόγραμμα κατασκευής & ανασυγκρότησης των δημόσιων δρόμων για το 2018	7
-Τροποποίηση νόμων περί οδικών μεταφορών, των ωρών εργασίας των οδηγών και ταχογράφων	7
1.5 Τομέας Τροφίμων και Γεωργίας	7
-Δείκτες τιμών στη γεωργία, Δεκέμβριος 2017	7
-Προγράμματα χρηματοδοτικής στήριξης γεωργίας & αγροτικής ανάπτυξης για το 2018	8
1.6 Τομέας Τουρισμού	9
-Τουρισμός στην πΓΔΜ, Νοέμβριος 2017	9
1.7 Τομέας Εμπορίου	9
-Επιχειρηματικές τάσεις στο λιανικό εμπόριο (δ' τρίμηνο 2017)	9
1.8 Τομέας Περιβάλλοντος & Υγείας	9
-Έκτακτος έλεγχος για ανίχνευση ακτινοβολίας στον ΧΥΤΑ της Drisla στα Σκόπια	9
-Συνάντηση του Υπουργού Υγείας με τον Πρέσβη της εδώ Αντιπροσωπείας της ΕΕ	10
-Βελτίωση εξοπλισμού και παρεχόμενων υπηρεσιών στο Κέντρο Υγείας Kriva Palanka	10
1.9 Τομέας Βιομηχανίας	10
-Η ανώνυμη εταιρία Alkaloid AD επενδύσει 2,5 εκατ. ευρώ σε νέες εγκαταστάσεις	10
-Επιχειρηματικές τάσεις στη μεταποιητική βιομηχανία τον Δεκέμβριο του 2017	10
-Δείκτες κύκλου εργασιών στη βιομηχανία, Νοέμβριος 2017	11
1.10 Άλλες ειδήσεις επιχειρηματικού ενδιαφέροντος	11
-Μέσος μηνιαίος καθαρός μισθός ανά εργαζόμενο, Νοέμβριος 2017	11
-Συμφωνία κρατικής ενίσχυσης υπό το νέο κανονισμό στην τουρκική ÇAĞATAY KABLO	11
-Επιτροπή Ελσίνκι: Δικαίωμα ετήσιας άδειας και χρήση άδεια μητρότητας	12

2. Οικονομικές ειδήσεις	12
-Εξωτερικό εμπόριο της πΓΔΜ, Ιανουάριος-Δεκέμβριος 2017	12
-Έρευνα της Κεντρικής Τράπεζας (NBPM) για το κόστος ζωής στην πΓΔΜ	12
-Προβληματισμός για την εφαρμογή του νόμου ως προς τις διατάξεις που αφορούν στη φορολογία φυσικών προσώπων	13
3. Διεθνείς Οικονομικές Σχέσεις	13
-Συνθήκη Διπλής Φορολογίας μεταξύ της πΓΔΜ-Βελγίου: Αρχή εφαρμογής από 1.1.2018	13
-Διμερές Εμπόριο Ελλάδος-πΓΔΜ, Ιανουάριος – Δεκέμβριος 2017	13
4. Ειδήσεις γενικού ενδιαφέροντος	14
-Οι κάτοικοι της πΓΔΜ μπορούν να ταξιδεύουν χωρίς θεώρηση σε 112 χώρες	14
-Αλλαγές στα τιμολόγια των υπηρεσιών ύδρευσης στα Σκόπια	14
5. Εκδηλώσεις και εκθέσεις	14
-«Mebel» Έκθεση επίπλων (Σκόπια, 27 Μαρτίου – 1 Απριλίου 2018)	14

Σημείωση: Σε περίπτωση αναδημοσίευσης, να αναφέρεται η πηγή.

1. Επιχειρηματική δραστηριότητα

1.1 Ενέργεια και Ορυκτά

-Ενδιαφέρον εξαγοράς του Ομίλου EDS (εμπορία και προμήθεια ηλεκτρικής ενέργειας) από την ΔΕΗ

Η εξαγορά του Ομίλου EDS, η οποία βρίσκεται σε πολύ προχωρημένο στάδιο, εντάσσεται στο πλαίσιο του επιχειρησιακού στρατηγικού σχεδιασμού της ΔΕΗ. Η Σκοπιανή εταιρεία δραστηριοποιείται στον τομέα της εμπορίας και προμήθειας ηλεκτρικής ενέργειας, στην ΠΓΔΜ. Η EDS, που ιδρύθηκε το 2012, έχει θυγατρικές στη Σερβία, στη Σλοβακία και στο Κόσσοβο. Ο όμιλος EDS είναι μέλος του Ουγγρικού Χρηματιστηρίου Ηλεκτρικής Ενέργειας (HUPX) και διαθέτει άδειες εμπορίας Ηλεκτρικής Ενέργειας στην Σερβία, στο Κόσσοβο, στην Κροατία, στη Βουλγαρία και στην Ουγγαρία. Ο όμιλος EDS παρέχει σήμερα ηλεκτρική ενέργεια σε μεγάλες βιομηχανίες και επιχειρήσεις με ένα χαρτοφυλάκιο πελατών 320 MW ή το 40% των εταιρειών και απασχολεί περισσότερους από 50 υπαλλήλους. Αναπτύσσει δραστηριότητα και στη λιανική αγορά της Σερβίας όπου ήδη έχει ένα χαρτοφυλάκιο πελατών 10MW στο τέλος του πρώτου χρόνου δραστηριοποίησής της. Σύμφωνα με ανακοίνωση της ΔΕΗ, η ανωτέρω επιχειρηματική πρωτοβουλία συνιστά σημαντικό βήμα στα πλαίσια της ανάπτυξης της δραστηριότητας της ΔΕΗ στην περιφερειακή αγορά Ηλεκτρικής Ενέργειας στη Βαλκανική, στην προοπτική της προωθούμενης ενοποίησης της αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας της ΝΑ Ευρώπης.

-Προοπτική αεριοδότησης πόλης Štip

Η διαδικασία για την αεριοδότηση του Štip πρόκειται να αρχίσει άμεσα, σύμφωνα με δηλώσεις του Δημάρχου της πόλης, κ. B. Bocvarski, μετά τη συνάντησή του με τον Διευθυντή της κρατικής Εταιρείας Αξιοποίησης Ενεργειακών Πόρων της ΠΓΔΜ ('MER'), κ. B. Koteski. Όπως ανέφερε ο κ. B. Bocvarski, η δημοτική επιχείρηση 'Energo', η οποία είχε συσταθεί, προ επταετίας, γι' αυτόν το σκοπό, αλλά παρέμεινε αδρανής, κατά το διαρρέυσαν χρονικό διάστημα, θα ενεργοποιηθεί για να προβεί στις απαραίτητες ενέργειες προετοιμασίας για την κατασκευή του δικτύου διανομής φυσικού αερίου της πόλης. Βάσει του υφιστάμενου προγραμματισμού, το 2018 θα επικαιροποιηθεί η μελέτη σκοπιμότητας για την αεριοδότηση του Štip και θα προετοιμαστούν τα έγγραφα για τη διαγωνιστική διαδικασία, ενώ εντός του επόμενου έτους θα αρχίσει η κατασκευή του δικτύου. Σε πρώτη φάση, θα αεριοδοτηθούν βιομηχανίες, δημοτικές εγκαταστάσεις, σχολεία και παιδικοί σταθμοί. Εν συνεχεία, το δίκτυο θα επεκταθεί και σε νοικοκυριά. Σύμφωνα με τον Δήμαρχο του Štip, για την υλοποίηση του έργου έχει ήδη προβλεφθεί ποσό 6 εκατ. δηναρίων (περί τα 100.000 ευρώ) στον προϋπολογισμό του Δήμου, ενώ εάν χρειαστούν επιπλέον κεφάλαια, το ποσό αυτό θα αυξηθεί. Ο Δήμος σχεδιάζει να χρησιμοποιήσει το φυσικό αέριο και για τη θέρμανση της πόλης, η οποία βασίζεται στο πετρέλαιο. Για το έργο της μετατροπής πρόκειται, όπως ενημέρωσε ο κ. B. Bocvarski, να ζητηθεί χρηματοδότηση από κονδύλια της ΕΕ. Το Štip έχει το πλεονέκτημα ότι βρίσκεται σε απόσταση μόλις τριών χιλιομέτρων από τον αγωγό μεταφοράς φυσικού αερίου της ΠΓΔΜ. Η πόλη έχει πληθυσμό 48.695 κατοίκων (σύμφωνα με την εδώ Στατιστική Υπηρεσία) και φιλοξενεί μεγάλο αριθμό βιομηχανιών, κυρίως από τον κλάδο της κλωστοϋφαντουργίας. Εφ' όσον ολοκληρωθεί το έργο αεριοδότησής της, θα είναι η τρίτη πόλη της ΠΓΔΜ με δίκτυο διανομής φυσικού αερίου, μετά το Κουμάνοβο και τη Στρούμιτσα.

-Απόρριψη αιτήματος εξαγοράς πλειοψηφικού πακέτου της Makpetrol από την Balkan Petroleum Holding

Η Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς της ΠΓΔΜ ανακοίνωσε, επισήμως, στις 17.1.2018, την απόρριψη του αιτήματος της ρωσικών συμφερόντων 'Balkan Petroleum Holding Ltd' για υποβολή προσφοράς εξαγοράς του πλειοψηφικού πακέτου μετοχών της 'Makpetrol' - της μακράν μεγαλύτερης εταιρείας λιανικής εμπορίας πετρελαιοειδών της ΠΓΔΜ.

-Ενέργεια (Ηλεκτρισμός, φυσικό αέριο, άνθρακας και πετρελαϊκά προϊόντα), Νοέμβριος 2017 - προκαταρκτικά στοιχεία

Σύμφωνα με στοιχεία της εδώ Στατιστικής Υπηρεσίας (MAKSTAT), το Νοέμβριο 2017, η συνολική κατανάλωση ενέργειας στη ΠΓΔΜ, ανά είδος ενεργειακών πηγών ήταν 669.176 MWh ηλεκτρικής ενέργειας, 36.546 εκατ. κ.κ.μ (nm³) φυσικού αερίου, 439.293 τόνους άνθρακα και 88.048 τόνους πετρελαϊκών προϊόντων. Η ακαθάριστη εθνική παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας συμμετείχε με 75,4% στην ακαθάριστη εθνική κατανάλωση ηλεκτρικής ενέργειας, ενώ το 96,7% της συνολικής εθνικής κατανάλωσης άνθρακα χρησιμοποιήθηκε για την παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας.

-Κατασκευή πρώτου ιδιωτικού αιολικού πάρκου σε πΓΔΜ

Η εγχώρια εταιρεία 'Thor Imprex DOOEL' ανέλαβε την κατασκευή του πρώτου ιδιωτικού αιολικού πάρκου στην πΓΔΜ, στην περιοχή Bogoslovec, στα ΝΑ των Σκοπίων. Σύμφωνα με πρόσφατες δηλώσεις του Δημάρχου της πόλης, κ. S. Velkovski, η εταιρεία πρόκειται να αρχίσει, σύντομα, τις εργασίες εγκατάστασης δέκα ανεμογεννητριών, συνολικής ισχύος 33 MW. Το εν λόγω έργο αναμένεται να ωφελήσει τόσο το Sveti Nikole, όσο και τη γειτονική πόλη του Štip. Μέχρι στιγμής, στην πΓΔΜ λειτουργεί μόνον ένας αιολικός σταθμός παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας, στην περιοχή Bogdanci, στα Ανατολικά της Γευγελής, κοντά στα σύνορα με την Ελλάδα, τον οποίο κατασκεύασε και λειτουργεί η κρατική εταιρεία παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας 'ELEM'. Η παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας στην πΓΔΜ εξακολουθεί να εξαρτάται από τον άνθρακα, κατά περίπου 80%. Το ποσοστό της συμβολής της αιολικής ενέργειας στη συνολική παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας της πΓΔΜ περιορίζεται στο 1,9%. Μολονότι η χώρα έχει δεσμευθεί για συμμετοχή των Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας (ΑΠΕ) στην τελική κατανάλωση ενέργειας με ποσοστό 28%, έως το 2020, η επίτευξη του συγκεκριμένου στόχου τοποθετείται χρονικά - βάσει του Εθνικού Σχεδίου Δράσης για τις Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας - το 2030 και ο στόχος για το 2020 περιορίζεται στο 24% (από 19,9% που ήταν το 2015 σύμφωνα με τα διαθέσιμα στοιχεία από την Ενεργειακή Κοινότητα).

1.2 Τομέας κατασκευών, δομικών υλικών και Real Estate

-Επιχειρηματικές τάσεις στον τομέα των κατασκευών (δ' τρίμηνο 2017)

Σύμφωνα με την εδώ στατιστική υπηρεσία, ο δείκτης εμπιστοσύνης στον κατασκευαστικό τομέα κατά το δ' τρίμηνο 2017 είναι 0,1 εκατοστιαίες μονάδες χαμηλότερος σε σχέση με το γ' τρίμηνο 2017 και 0,7 εκατοστιαίες μονάδες υψηλότερος σε σχέση με το ίδιο τρίμηνο του 2016. Οι προσδοκίες για τις συνολικές παραγγελίες (συμβάσεις) είναι λιγότερο ευνοϊκές σε σχέση με το προηγούμενο τρίμηνο, ενώ ο αριθμός των εργαζομένων αναμένεται να αυξηθεί κατά τους επόμενους 3 μήνες. Η αξιολόγηση της οικονομικής κατάστασης κατά το δ' τρίμηνο 2017 είναι λιγότερο ευνοϊκή σε σχέση με το προηγούμενο τρίμηνο, αλλά πιο ευνοϊκή σε σχέση με το ίδιο τρίμηνο του 2016. Η αξιολόγηση της τρέχουσας κατάστασης με τις παραγγελίες (συμβάσεις) για κατασκευαστικά έργα είναι πιο ευνοϊκή, ενώ η οικονομική η κατάσταση είναι λιγότερο ευνοϊκή από το προηγούμενο τρίμηνο. Οι τιμές πώλησης αναμένεται να αυξηθούν κατά την επόμενη περίοδο, ενώ η ποσότητα και η ποιότητα των μηχανημάτων και εξοπλισμού των επιχειρήσεων είναι υψηλότερες από το κανονικό. Οι παράγοντες που είχαν τη μεγαλύτερη επιρροή στον περιορισμό της βελτίωσης της τρέχουσας κατασκευαστικής δραστηριότητας ήταν: η αύξηση των υλικών δαπανών κατά 19,8%, η έλλειψη ζήτησης κατά 15,0%, ο ανταγωνισμός στον ίδιο τομέα κατά 11,4% και η αύξηση των χρηματοοικονομικών δαπανών (συμπερόντων) κατά 11,2%.

1.3 Τραπεζικός & Ασφαλιστικός Τομέας

-2,75% ρεκόρ χαμηλότερου επιτοκίου στο ομόλογο με ρήτρα ευρώ που εξέδωσε η Κυβέρνηση πΓΔΜ

Η Κυβέρνηση της πΓΔΜ εξέδωσε στις 11.1.2018, επταετές ομόλογο με ρήτρα ευρώ ύψους 500 εκατ. ευρώ. Το επιτόκιο, το οποίο διαμορφώθηκε στο 2,75%, είναι το χαμηλότερο που έχει επιτύχει ποτέ η πΓΔΜ σε έκδοση ομολόγων με ρήτρα ευρώ, γεγονός το οποίο φαίνεται να αντανακλά, σύμφωνα με ανακοίνωση του εδώ Υπουργείου Οικονομικών, την εμπιστοσύνη των διεθνών επενδυτών στις προοπτικές της οικονομίας της χώρας. Σημειώνεται ότι το συνολικό ποσό των προσφορών για το ομόλογο της πΓΔΜ ξεπέρασε τα 3,5 δισ. ευρώ, υπερβαίνοντας κατά επτά φορές τη ζήτηση. Το οικονομικό επιτελείο της Κυβέρνησης είχε στραφεί, μέχρι σήμερα, μόνον στον εσωτερικό δανεισμό. Σύμφωνα με παλαιότερες δηλώσεις του Υπουργού Οικονομικών, κ. D. Tendovski, η συγκεκριμένη επιλογή δικαιολογείτο από το ύψος των επιτοκίων. Στην εγχώρια αγορά το επιτόκιο κυμαίνεται από 1,45% για το εξάμηνο ομόλογο έως 3,8% για το ομόλογο δεκαπενταετίας, ενώ στη διεθνή αγορά το επιτόκιο της προηγούμενης έκδοσης επταετούς ομολόγου με ρήτρα ευρώ, τον Ιούλιο του 2016, είχε ανέλθει σε 5,62%.

-Νομισματικές εξελίξεις στη πΓΔΜ (Δεκέμβριος 2017)

Το Δεκέμβριο 2017 παρατηρείται η πιο εντατική μηνιαία αύξηση του δείκτη ποσότητας ευρύτερου χρήματος (νομισματικό άθροισμα M4) της τάξεως του 4,1%, η οποία είναι χαρακτηριστική για αυτή την περίοδο του έτους. Όλα τα στοιχεία παρουσίασαν αύξηση, ιδίως οι καταθέσεις όψεως, οι οποίες αντιπροσωπεύουν περισσότερο από το ήμισυ της μηνιαίας αύξησης. Σε ετήσια βάση, το ευρύτερο χρήματα αυξήθηκε κατά 5,3%, και επηρεάστηκε κυρίως από την αύξηση των καταθέσεων όψεως και των μακροπρόθεσμων καταθέσεων και λιγότερο από το νόμισμα σε κυκλοφορία, ενώ καταγράφεται μείωση των βραχυπρόθεσμων καταθέσεων. Το σύνολο των καταθέσεων σημείωσε μηνιαίο ρυθμό αύξησης 3,7% το Δεκέμβριο 2017, με ετήσια αύξηση 5,4%. Η μηνιαία και ετήσια αύξηση εξηγείται σε μεγάλο βαθμό από την αύξηση των καταθέσεων των νοικοκυριών, με μερίδιο 58,0% και 76,6%, αντίστοιχα, στη συνολική αύξηση καταθέσεων. Τον τελευταίο μήνα του 2017, τα συνολικά δάνεια σημείωσαν σημαντική μηνιαία αύξηση 3,0%, χαρακτηριστική για το μήνα αυτό, η οποία ήταν σχεδόν εξ ολοκλήρου (96,7%) λόγω του αυξημένου δανεισμού στον εταιρικό τομέα. Ο ετήσιος ρυθμός ανόδου ήταν 5,7%, κυρίως λόγω της αύξησης του δανεισμού στον τομέα των νοικοκυριών (73,5% της συνολικής ετήσιας αύξησης των δανείων).

-Καταθέσεις και δάνεια του εταιρικού τομέα (Δεκ. 2017)

Τον Δεκέμβριο 2017 σημειώθηκε μεγάλη αύξηση 6,3% στις συνολικές καταθέσεις εταιρειών, αντανακλώντας κυρίως την αύξηση των καταθέσεων σε δηνάρια (κατά κύριο λόγο καταθέσεις όψεως και βραχυπρόθεσμες καταθέσεις). Σε ετήσια βάση, ο ρυθμός αύξησης των καταθέσεων επιβραδύνθηκε σε 2,1%, ως αποτέλεσμα της αύξησης των καταθέσεων σε δηνάρια, εν μέσω υποχώρησης των καταθέσεων σε ξένο νόμισμα. Τα συνολικά εταιρικά δάνεια αυξήθηκαν κατά 5,7% σε μηνιαία βάση, με υψηλότερη τη συνεισφορά των εγκεκριμένων δανείων σε δηνάρια στη μηνιαία αύξηση δανείων. Η ετήσια αύξηση του δανεισμού κατά 2,8% εξηγείται από την αύξηση του δανεισμού σε δάνεια προς τον επιχειρηματικό τομέα, που αντισταθμίζεται εν μέρει από τη μείωση του δανεισμού σε ξένο νόμισμα.

-Καταθέσεις και δάνεια των νοικοκυριών (Δεκ. 2017)

Το Δεκέμβριο 2017 οι συνολικές καταθέσεις των νοικοκυριών σημείωσαν μηνιαία αύξηση 3,2%, κυρίως λόγω των καταθέσεων όψεως (80,8%). Συγκριτικά σε ετήσια βάση, η αύξηση καταθέσεων κατά 6,1% εξηγείται σε μεγάλο βαθμό από τις καταθέσεις όψεως, με ταυτόχρονη αύξηση τόσο των μακροπρόθεσμων, όσο και των βραχυπρόθεσμων καταθέσεων. Αναλύοντας με βάση το νόμισμα, οι καταθέσεις σε δηνάρια συνέβαλαν σημαντικά στη μηνιαία και ετήσια ανάπτυξη (87,8% και 61,1% αντίστοιχα). Το Δεκέμβριο 2017, τα συνολικά δάνεια των νοικοκυριών σημείωσαν μικρή μηνιαία αύξηση 0,1%, εν μέσω ετήσιας αύξησης 9,2%. Η μηνιαία και ετήσια αύξηση του δανεισμού των νοικοκυριών οφείλεται κυρίως σε δάνεια σε τοπικό νόμισμα (δηνάρια). Αναλύοντας το είδος των δανείων που χορηγούνται σε ιδιώτες, τον τελευταίο μήνα του έτους, οι πιο κοινές κατηγορίες είναι τα καταναλωτικά και τα στεγαστικά δάνεια τα οποία σημείωσαν μηνιαία αύξηση κατά 1,0% και 1,3%, αντίστοιχα και σε ετήσια βάση αύξηση 10,9% και 14,2% αντίστοιχα. Τον Δεκέμβριο 2017, τα δάνεια αυτοκινήτων σημείωσαν μηνιαία αύξηση 1,1%, ενώ οι ετήσιες μεταβολές παραμένουν στη ζώνη αρνητικής ανάπτυξης, 2,2% ειδικά για αυτόν τον μήνα. Τα δάνεια με πιστωτικές κάρτες που εγκρίθηκαν τον Δεκέμβριο 2017 μειώθηκαν τόσο σε μηνιαία βάση, όσο και σε ετήσια βάση κατά 1,0% και 0,8% αντίστοιχα, ενώ οι υπεραναλήψεις μειώθηκαν κατά 10,7% σε μηνιαία βάση, με ετήσια αύξηση 1,8%. Άλλα είδη εγκεκριμένων δανείων κατά την εξεταζόμενη περίοδο σε μηνιαία και ετήσια βάση παρουσίασαν μείωση κατά 0,6% και 0,4% αντίστοιχα.

1.4 Τομέας Μεταφορών & Επικοινωνιών

-Αύξηση επιβατικής κίνησης και αριθμού πτήσεων αεροδρομίων πΓΔΜ

Η επιβατική κίνηση στα αεροδρόμια Σκοπίων και Αχρίδας της πΓΔΜ κατέγραψε, το 2017, αύξηση της τάξης του 13% σε σχέση με την προηγούμενη χρονιά (ανερχόμενη σε 2.027.344 επιβάτες), σύμφωνα με ανακοίνωση του διαχειριστή των αεροδρομίων της χώρας – της τουρκικών συμφερόντων 'TAV Airports Holding'. Ανοδικά κινήθηκε και ο αριθμός των πτήσεων από και προς τα εν λόγω αεροδρόμια, καθώς κατέγραψε αύξηση 7% σε σχέση με το 2016 (το 2017 πραγματοποιήθηκαν συνολικά 18.130 πτήσεις). Η ανοδική πορεία της επιβατικής κίνησης στα αεροδρόμια της χώρας, το 2017, οφείλεται, σύμφωνα με τον εδώ Γενικό Διευθυντή της 'TAV', Α.

Ersoy, στη σύνδεση του αεροδρομίου των Σκοπίων με πέντε νέους προορισμούς (Βουδαπέστη, Μάλτα, Ντόχα, Ρώμη και Växjö στη Σουηδία) και της Αχρίδας με την πόλη Κατοβίτσε, στην Πολωνία, μέσω εποχιακών πτήσεων. Οι κυριότεροι προορισμοί των πτήσεων από το αεροδρόμιο των Σκοπίων ήταν η Κωνσταντινούπολη, η Ζυρίχη, η Βιέννη, η Βασιλεία, το Μάλμε και το Λονδίνο. Μακράν σημαντικότερος αερομεταφορέας ήταν η 'Wizz Air', με το μερίδιό της να ανέρχεται στο 59% της αγοράς. Για το 2018, η 'TAV' έχει ανακοινώσει τη σύνδεση του αεροδρομίου της Αχρίδας με τρεις νέους προορισμούς (Βαρσοβία, Ταλίν και Αϊντχόφεν), μέσω εποχιακών πτήσεων.

-Wizz Air: Αναμένει ανανέωση σύμβασης με τις Αρχές της πΓΔΜ που λήγει τον Ιούνιο τ.ε.

Η σύμβαση που υπέγραψε η Wizz Air με τις αρχές της πΓΔΜ λήγει τον Ιούνιο του τρέχοντος έτους. Η εταιρεία, ωστόσο, αναμένει τη συνέχιση της συνεργασίας. Από το 2011, η Wizz Air εξυπηρέτησε 4,1 εκατ. επιβάτες, επένδυσε 400 εκατ. ευρώ και δημιούργησε 140 άμεσες και 900 έμμεσες θέσεις εργασίας.

-Διάδρομος X: Πλήρως λειτουργικός από τις αρχές του καλοκαιριού 2018

Ο κ. Zoran Kitanov, Διευθυντής της Δημόσιας Εθνικής Οδοποιίας, δήλωσε ότι η ανακατασκευή του δρόμου Negotino-Demir Karija βρίσκεται στο τελικό στάδιο. Οι δραστηριότητες θα πρέπει να λήξουν σε δύο μήνες, όταν επίσης θα τεθεί σε λειτουργία ο αυτοκινητόδρομος Demir Karija-Smoknica. Σύμφωνα με τον ίδιο, μέχρι τις αρχές του καλοκαιριού, το σύνολο του Διαδρόμου X θα είναι εξοπλισμένο με σύγχρονους θαλάμους διοδίων και με ρυθμιζόμενες ροές κίνησης. Η ανακατασκευή των εθνικών οδών Veles-Gradsko και Miladinovci-Kumpanovo έχει ολοκληρωθεί. Οι αρχές δήλωσαν ότι εκτός από την κατασκευή νέων δρόμων, θα διασφαλίσουν ότι η υφιστάμενη οδική υποδομή περίπου 750 χλμ. θα συντηρείται σε τακτική βάση.

-Εγκρίθηκε το ετήσιο πρόγραμμα κατασκευής & ανασυγκρότησης των δημόσιων δρόμων για το 2018

Κατά την τελευταία σύνοδο της Κυβέρνησης της πΓΔΜ εγκρίθηκε το ετήσιο πρόγραμμα κατασκευής, ανασυγκρότησης, αποκατάστασης και συντήρησης κρατικών οδών για το 2018 της Δημόσιας Επιχείρησης Δημόσιων Οδών. Με βάση το εν λόγω πρόγραμμα προβλέπονται επενδύσεις συνολικής αξίας **16.748.600.000** δηνariών (€272,3 εκατ.). Εκτός από ίδια κεφάλαια, η χρηματοδότηση των έργων θα προέρχεται από δάνειο της Exim Bank και από δάνειο της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Ανασυγκρότησης και Ανάπτυξης. Μέσω της κατασκευής και την ανακατασκευή της οδικής υποδομής της πΓΔΜ, η Κυβέρνηση ευελπιστεί να τονώσει την οικονομική ανάπτυξη και ανάπτυξη της χώρας. Περισσότερες πληροφορίες ως προς τα υπό κατασκευή έργα που εντάχθηκαν στον ετήσιο προγραμματισμό του 2018 μπορείτε να αρουσθείτε από την ιστοσελίδα του εδώ Υπουργείου Μεταφορών (στην τοπική γλώσσα):

<http://www.mtc.gov.mk/usvoena-godishnata-programa-za-izgradba-i-rekonstrukcija-na-drzavni-patishta-za-2018-godina>

-Τροποποίηση νόμων περί οδικών μεταφορών, των ωρών εργασίας των οδηγών και ταχογράφων

Το Υπουργείο Μεταφορών και Επικοινωνιών ενημέρωσε όλες τις ενδιαφερόμενες οντότητες ότι έχει καταρτίσει τροποποιήσεις του νόμου για τις οδικές μεταφορές και έναν εντελώς νέο νόμο για το ωράριο εργασίας του πληρώματος των οχημάτων στην οδική κυκλοφορία και των συσκευών εγγραφής στις οδικές μεταφορές, η οποία δημοσιεύθηκε στην ιστοσελίδα του Υπουργείου (στην τοπική γλώσσα) ως ακολούθως:

<http://www.mtc.gov.mk/predlog-izmeni-vo-zakonite-za-prevoz-na-patniot-soobrakjaj-i-rabotnoto-vreme-na-vozachite-i-tahograf>. Όλες οι ενδιαφερόμενες οντότητες κλήθηκαν να γνωμοδοτήσουν σχετικά με τα προτεινόμενα κείμενα και να υποβάλλουν τυχόν προτάσεις μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου έως 12/1/18.

1.5 Τομέας Τροφίμων και Γεωργίας

-Δείκτες τιμών στη γεωργία, Δεκέμβριος 2017

Σύμφωνα με τα στοιχεία της Κρατικής Στατιστικής Υπηρεσίας, ο δείκτης τιμών στη γεωργία τον Δεκέμβριο 2017 αυξήθηκε κατά 1,2% στην ομάδα Εισροών, ενώ στην ομάδα Παραγωγής αυξήθηκε κατά 4,4% σε σύγκριση με το Δεκέμβριο του προηγούμενου έτους. Το Δεκέμβριο 2017, σε σύγκριση με τον Δεκέμβριο 2016, ο δείκτης τιμών εισροών 1 (αγαθά που καταναλώνονται σήμερα στη γεωργία) ήταν 101,4, ενώ ο δείκτης τιμών για την Εισροή 2 (επένδυση στη γεωργία) ήταν 98,5. Στην ομάδα παραγωγής το Δεκέμβριο 2017, σε σύγκριση με το

Δεκέμβριο 2016, ο δείκτης τιμών της καλλιέργειας ήταν 105,5 και ο δείκτης τιμών της ζωικής παραγωγής ήταν 101,7.

-Προγράμματα χρηματοδοτικής στήριξης γεωργίας & αγροτικής ανάπτυξης για το 2018

Κατά την τελευταία συνεδρίαση της εδώ Κυβέρνησης (23.1.2018) εγκρίθηκαν προγράμματα τα οποία υπέβαλε το Υπουργείο Γεωργίας, Δασών και Υδατινών πόρων, καθώς και πληροφορίες σχετικά με την ανακοίνωση δημόσιων διαγωνισμών για τη μίσθωση κρατικής γεωργικής γης έως 3 εκτάρια και πάνω από 3 εκτάρια.

Στο εγκριθέν **πρόγραμμα άμεσης χρηματοδοτικής στήριξης στη γεωργία για το 2018** προβλέπονται μέτρα για τη στήριξη του γεωργικού εισοδήματος, δηλαδή μέτρα άμεσης ενίσχυσης της φυτικής και ζωικής παραγωγής, καθώς και μέτρα πρόσθετης στήριξης, όπως η ενίσχυση στα ασφάλιστρα και ασφάλιση της προστασίας της γεωργικής γης, βοήθεια στην αντιμετώπιση ζημιών που προκλήθηκαν από φυσικές καταστροφές και δυσμενή καιρικά φαινόμενα το 2016 και το 2017, οικονομική στήριξη για την αποθήκευση σιτηρών εγχώριας παραγωγής του 2018 και πολλά άλλα. Με την έγκριση του προγράμματος συνεχίζεται, χωρίς διακοπή, η πληρωμή των επιδοτήσεων του 2017, η οποία καταβάλλεται σε δύο οικονομικά έτη, (2017 και μέχρι τη νόμιμη προθεσμία λήξης τους 30/6/2018). Το ποσό των κονδυλίων για αυτό το Πρόγραμμα ανέρχεται σε 6.210.500.000 δηνάρια (περίπου €100 εκατ.). Το πρόγραμμα αγροτικής ανάπτυξης προβλέπει, επίσης, κονδύλια για τη δημοσίευση και την προβολή των μέτρων. Για την υλοποίηση των μέτρων από το Πρόγραμμα Αγροτικής Ανάπτυξης προβλέπονται 2.132.000.000 δηνάρια (περίπου €35 εκατ.).

Η Κυβέρνηση ενέκρινε επίσης **πρόγραμμα για την εφαρμογή κανονισμών στον τομέα των σπόρων** προς σπορά και του υλικού φύτευσης και την προετοιμασία και εναρμόνισή τους με τη νομοθεσία της ΕΕ. Ειδικότερα, στο εν λόγω πρόγραμμα προβλέπεται η εισαγωγή ποικιλιών γεωργικών φυτών στον εθνικό κατάλογο ποικιλιών, ο έλεγχος της παραγωγής πιστοποιημένων σπόρων προς σπορά και υλικού φύτευσης και η αποθήκευση σπόρων και φυτωρίων.

Επιπλέον, εγκρίθηκε **πρόγραμμα με σκοπό την εφαρμογή έλεγχου** στον τομέα της παραγωγής, επεξεργασίας, αποθήκευσης, διανομής, χρήσης και συμμόρφωσης λιπασμάτων, βιοδιεγέρτων και βελτιωτικών εδάφους, καθώς και ποιοτικού ελέγχου λιπασμάτων, βιοδιεγέρτων και βελτιωτικών εδάφους για το 2018, καθώς και ο προσδιορισμός/ έλεγχος της περιεκτικότητας των λιπασμάτων, των βιοδιεγέρτων και των βελτιωτικών εδάφους σε θρεπτικά συστατικά σύμφωνα με τις δηλωθείσες ποσότητες.

Εγκρίθηκε, ακόμα, **πρόγραμμα φυτοϋγειονομικής πολιτικής για το 2018** που περιλαμβάνει φυτοϋγειονομική παρακολούθηση για το 2018, η οποία θα καθορίσει το καθεστώς των επιβλαβών οργανισμών καραντίνας στην επικράτεια των σπόρων προς σπορά και εμπορικών γεωμήλων, των ειδών φρούτων και των αμπέλων, των καλλιεργειών υπαίθρου και εσωτερικού χώρου και του καπνού και άλλες δραστηριότητες. Με το πρόγραμμα του τρέχοντος έτους προστίθενται επιβλαβείς οργανισμοί από τα ευρήματα της Ρωσικής Ομοσπονδίας.

Εγκρίθηκε, επίσης, **πρόγραμμα για την Ανάπτυξη και Προώθηση του κυνηγιού και για την Προστασία και της Άγριας Ζωής σε κέντρα αναπαραγωγής για το 2018**, με το οποίο ρυθμίζεται η ανάπτυξη και προώθηση του κυνηγιού, καθώς και η αναπαραγωγή και προστασία της άγριας ζωής που προστατεύεται στα αναπαραγωγικά κέντρα.

Επίσης, η Κυβέρνηση ενέκρινε **πρόγραμμα για την Εκτεταμένη Αναπαραγωγή Δασών για το 2018, ύψους 19.500.000,00 δηνάρια (€ 317 χιλ)**, χρήματα που προορίζονται για δάσωση γυμνών και διαβρωτικών εδαφών υπό κρατική ιδιοκτησία με φυτά, αναδάσωση της άγονης γης και των διαβρωμένων εδαφών σε ιδιωτική ιδιοκτησία με φυτά, φροντίδα για τη βελτίωση της ποιότητας των δασών, εξάλειψη των επιπτώσεων των δασικών πυρκαγιών, προστασία των δασών και των δασικών καλλιεργειών από φυτικές ασθένειες και παράσιτα.

Επιπλέον, η Κυβέρνηση υιοθέτησε **μεθοδολογία για την εκτίμηση της αγοραίας αξίας της κρατικής γεωργικής γης** όπου υπάρχουν θερμοκήπια και γεωργικές εγκαταστάσεις. Κατά τον καθορισμό της αγοραίας αξίας της γεωργικής γης λαμβάνεται υπόψη η τοποθεσία της γεωργικής γης, ο βαθμός διαμόρφωσης της γεωργικής γης και ο τύπος και ο σκοπός των εγκαταστάσεων που είναι εγκατεστημένα στη γεωργική γη. Επίσης, η Κυβέρνηση ενέκρινε τις πληροφορίες του Υπουργείου Γεωργίας (MAFWE) για **δημοσίευση δημόσιων διαγωνισμών για εκμίσθωση κρατικής γεωργικής γης έως 3 εκτάρια και πάνω από 3 εκτάρια**. Οι προς μίσθωση κρατικές γεωργικές εκτάσεις άνω των 3 εκταρίων, υπάρχουν στις περιοχές: Vinica, Gavgeli, Struga, Kavadarci, Kratovo, Kocani, Negotino. Οι προς μίσθωση κρατικές γεωργικές εκτάσεις μέχρι 3 εκτάρια υπάρχουν στις περιοχές: Negotino, Berovo, Probistip, Kisela Voda, Kichevo και Prilep. Θα ακολουθήσει δημοσίευση για τη μίσθωση κρατικής γεωργικής γης στην Επίσημη Εφημερίδα της πΓΔΜ, και ακολούθως το

Υπουργείο θα δημοσιεύσει σχετική ανακοίνωση σε τουλάχιστον τρεις ημερήσιες εφημερίδες, σύμφωνα με δήλωση του Υπουργείου Γεωργίας, Δασοκομίας και Υδατικής Οικονομίας. Περισσότερες πληροφορίες θα αναρτηθούν προσεχώς στην ιστοσελίδα του αρμοδίου Υπουργείου

1.6 Τομέας Τουρισμού

-Τουρισμός στην πΓΔΜ, Νοέμβριος 2017

Σύμφωνα με στοιχεία της κρατικής στατιστικής υπηρεσίας, ο αριθμός των τουριστών το Νοέμβριο 2017 ήταν 50.869 και ο αριθμός των διανυκτερεύσεων ήταν 115.749. Ο αριθμός των τουριστών τον Νοέμβριο 2017, σε σύγκριση με το Νοέμβριο 2016, αυξήθηκε κατά 15,2% και ο αριθμός των διανυκτερεύσεων αυξήθηκε κατά 18,1%. Ο αριθμός των εγχώριων τουριστών το Νοέμβριο 2017, σε σύγκριση με το Νοέμβριο 2016, αυξήθηκε κατά 1,3%, ενώ ο αριθμός των ξένων τουριστών αυξήθηκε κατά 24,5%. Ο αριθμός των διανυκτερεύσεων των εγχώριων τουριστών το Νοέμβριο 2017, σε σύγκριση με το Νοέμβριο 2016, αυξήθηκε κατά 0,1% και ο αριθμός των διανυκτερεύσεων ξένων τουριστών αυξήθηκε κατά 35,9%. Την περίοδο Ιανουαρίου-Νοεμβρίου 2017, ο αριθμός των τουριστών αυξήθηκε κατά 16,3% σε σύγκριση με την αντίστοιχη περσινή περίοδο: ο αριθμός των εγχώριων τουριστών αυξήθηκε κατά 5,7%, ενώ ο αριθμός των ξένων τουριστών αυξήθηκε κατά 23,5%. Την περίοδο Ιανουαρίου-Νοεμβρίου 2017, ο αριθμός των διανυκτερεύσεων αυξήθηκε κατά 12,2% σε σχέση με την αντίστοιχη περσινή περίοδο: ο αριθμός των διανυκτερεύσεων των εγχώριων τουριστών αυξήθηκε κατά 4,6%, ενώ οι ξένες τουρίστες αυξήθηκαν κατά 22,6%. Ο τουρισμός στην πΓΔΜ για το 11μηνο 2017, προήλθε κυρίως από την Τουρκία (13,1%), την Ελλάδα (10,6%), τη Σερβία (10,4%), τη Βουλγαρία (9,9%), την Αλβανία (6,1%) και το Κόσσοβο (4,5%).

1.7 Τομέας Εμπορίου

-Επιχειρηματικές τάσεις στο λιανικό εμπόριο (δ' τρίμηνο 2017)

Ο δείκτης εμπιστοσύνης στο λιανικό εμπόριο κατά το δ' τρίμηνο 2017 είναι 0,1 εκατοστιαίες μονάδες υψηλότερος από το προηγούμενο τρίμηνο και 1,2 εκατοστιαίες μονάδες υψηλότερος σε σύγκριση με το ίδιο τρίμηνο του 2016. Η οικονομική κατάσταση είναι λιγότερο ευνοϊκή κατά το δ' τρίμηνο του 2017 σε σύγκριση με το γ' τρίμηνο του 2017, αλλά πιο ευνοϊκή σε σχέση με το ίδιο τρίμηνο του 2016. Αναμένεται να είναι λιγότερο ευνοϊκή κατά τα επόμενα δύο τρίμηνα. Η ποσότητα των τρεχουσών αποθεμάτων μειώθηκε σε σύγκριση με το προηγούμενο τρίμηνο. Η οικονομική κατάσταση κατά το δ' τρίμηνο 2017 είναι πιο ευνοϊκή σε σχέση με το γ' τρίμηνο 2017. Οι προσδοκίες για τις παραγγελίες για την επόμενη περίοδο είναι ότι θα μειωθούν, ενώ ο αριθμός των εργαζομένων αναμένεται να αυξηθεί. Οι τιμές πώλησης το δ' τρίμηνο 2017 σημείωσαν ελαφρά αύξηση, σε σχέση με το προηγούμενο τρίμηνο και αναμένεται να μειωθούν τους επόμενους τρεις μήνες. Οι παράγοντες που είχαν τη μεγαλύτερη επίδραση στον περιορισμό της επιχειρηματικής κατάστασης σύμφωνα με τους επιχειρηματικούς φορείς, κατά το δ' τρίμηνο 2017, ήταν: η χαμηλή ζήτηση (31,5%), ο αυξημένος ανταγωνισμός στην αγορά (18,3%), η έλλειψη αρμόδιου προσωπικού (12,0%) και η αύξηση προσφοράς στην αγορά (11,1%).

1.8 Τομέας Περιβάλλοντος & Υγείας

-Έκτακτος έλεγχος για ανίχνευση ακτινοβολίας στον ΧΥΤΑ της Drisla στα Σκόπια

Αφού διενεργήθηκε έκτακτη επιθεώρηση του χώρου υγειονομικής ταφής της Drisla κοντά στα Σκόπια, η Κρατική Επιθεώρηση Περιβάλλοντος κατέληξε στο συμπέρασμα ότι η εταιρεία τηρεί την εντολή να κλείσει τον αποτεφρωτήρα, ενώ ισχύουν μέτρα κατά της ρύπανσης. Ο αποτεφρωτής δεν έχει τεθεί σε λειτουργία από την 1η Ιανουαρίου 2018. Στο μεταξύ, τα νοσοκομειακά απόβλητα που μεταφέρονται στον χώρο υγειονομικής ταφής φυλάσσονται σε δοχεία. Αυτό αποκαλύφθηκε σε ενημέρωση Τύπου στις 10 Ιανουαρίου τ.ε. από τον Αναπληρωτή Υπουργό Περιβάλλοντος και Φυσικού Σχεδιασμού κ. Jani Makraduli. Ο ίδιος ανέφερε ότι η διαδικασία για την προμήθεια φίλτρου νερού για το υπάρχοντα αποτεφρωτή είναι σε εξέλιξη και αναμένεται να

εγκατασταθεί στην επόμενη περίοδο. Σύμφωνα με πληροφορίες της διοίκησης, έχουν ολοκληρωθεί όλες οι απαραίτητες διαδικασίες, συμπεριλαμβανομένης της τεκμηρίωσης. Αναμένεται να φτάσει ο εξοπλισμός στα μέσα Απριλίου τ.ε., μετά τον οποίο θα εγκατασταθεί μέσα στις επόμενες 45 ημέρες. Ο αποτεφρωτής έχει σχεδιαστεί τόσο για την καύση νοσοκομειακών αποβλήτων όσο και για την παραγωγή ηλεκτρισμού. Δεν εντοπίστηκε καμία ακτινοβολία κατά τη διάρκεια της επιθεώρησης της Διεύθυνσης Ασφάλειας Ακτινοβολίας στην Drisla, ενώ ο κ. Makraduli δήλωσε ότι δεν έχει εισαχθεί ιατρικό απόβλητο στην πΓΔΜ μεταξύ 2013 και 2017. Η Drisla είναι ο μόνος χώρος υγειονομικής ταφής στη πΓΔΜ που έχει την ικανότητα να διαχειρίζεται τα ιατρικά απόβλητα. Μιλώντας στην ενημέρωση Τύπου, ο Δήμαρχος των Σκοπίων κ. Petre Silegon διευκρίνησε ότι το 80% του χώρου υγειονομικής ταφής της Drisla, από το 2011 είναι υπό εταιρική σχέση δημόσιου και ιδιωτικού τομέα και το 80% ανήκει σε ιταλική εταιρεία στην οποία παραχωρήθηκε και μόνο το 20% στην πόλη των Σκοπίων. Ως εκ τούτου, είπε, από νομικής άποψης, η αρμοδιότητα της πόλεως των Σκοπίων να παρέμβει είναι περιορισμένη. Τόσο ο κ. Silegon, όσο και ο κ. Makraduli τόνισαν ότι η ατμοσφαιρική ρύπανση είναι ένα ζήτημα «πολύπλοκο» που δεν μπορεί να επιλυθεί αμέσως. Παρόλο που αναγνωρίζεται ως ρυπαίνων, ο χώρος υγειονομικής ταφής της Drisla δεν είναι ο κύριος παράγοντας που προκαλεί ανησυχητικά επίπεδα ατμοσφαιρικής ρύπανσης, όπως ανέφεραν.

-Συνάντηση του Υπουργού Υγείας με τον Πρέσβη της εδώ Αντιπροσωπείας της ΕΕ

Ο Υπουργός Υγείας, κ. Δρ. Venko Filipce, είχε συνάντηση με τον κ. Samuel Zbogar, Επικεφαλής της εδώ Αντιπροσωπείας της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Το επίκεντρο των συνομιλιών ήταν η εμβάθυνση της κοινής συνεργασίας για την προώθηση της υγειονομικής περιθάλψης μέσω θετικών εμπειριών από τις χώρες της ΕΕ.

-Βελτίωση εξοπλισμού και παρεχόμενων υπηρεσιών στο Κέντρο Υγείας Kriva Palanka

Ο Υπουργός Υγείας Δρ. Venko Filipche πραγματοποίησε επίσκεψη στην Kriva Palanka μαζί με τον Υπουργό Γεωργίας, Δασών και Διαχείρισης των Υδάτων κ. Ljupco Nikolovski με πρωτοβουλία του Δήμαρχου της Kriva Palanka κ. Borjancho Micevski, ο οποίος συζήτησε με τους δύο υπουργούς τα μεγάλα έργα που σχεδιάζονται να υλοποιηθούν στο Δήμο την προσεχή περίοδο. Βελτίωση της κατάστασης του Κέντρου Υγείας στην Kriva Palanka και παροχή καλύτερων υπηρεσιών υγείας στους πολίτες, μέσω της αύξησης προσωπικού και της προμήθειας νέου ιατρικού εξοπλισμού, ανακοίνωσε ο Υπουργός κ. Filipche, μετά την επίσκεψη εργασίας.

1.9 Τομέας Βιομηχανίας

-Η ανώνυμη εταιρία Alkaloid AD επενδύσει 2,5 εκατ. ευρώ σε νέες εγκαταστάσεις

Η ανώνυμη εταιρεία Alkaloid AD, η οποία δραστηριοποιείται στον τομέα της παρασκευής φαρμάκων, καλλυντικών και χημικών προϊόντων, καθώς και στην επεξεργασία βοτανικών πρώτων υλών, εγκαινίασε τρεις νέες εγκαταστάσεις, σε έκταση 1.000 τ.μ., στις οποίες επένδυσε περισσότερα από 2,5 εκατ. ευρώ. Η Alkaloid παραμένει προσηλωμένη στις επενδύσεις σε νέες εγκαταστάσεις, τεχνολογία και τεχνογνωσία, σύμφωνα με δηλώσεις του Διευθύνοντος Συμβούλου της κ. Zivko Mukaetov. Η εταιρεία έχει περίπου 1.250 υπαλλήλους στη χώρα και περίπου 350 υπαλλήλους σε θυγατρικές και αντιπροσωπείες στο εξωτερικό. Διαθέτει δύο θυγατρικές στη χώρα και 14 θυγατρικές και 4 αντιπροσωπείες στο εξωτερικό (Σερβία, Μαυροβούνιο, Κοσσυφοπέδιο, Αλβανία, Βοσνία και Ερζεγοβίνη, Κροατία, Σλοβενία, Ελβετία, Βουλγαρία, Τουρκία, Ουκρανία, Ρωσική Ομοσπονδία και ΗΠΑ).

-Επιχειρηματικές τάσεις στη μεταποιητική βιομηχανία τον Δεκέμβριο του 2017

Οι διαχειριστές των επιχειρηματικών οντοτήτων έκριναν ότι ο δείκτης εμπιστοσύνης στη μεταποιητική βιομηχανία τον Δεκέμβριο 2017 είναι 0,2 εκατοστιαίες μονάδες υψηλότερος από τον προηγούμενο μήνα και 1,5 ποσοστιαίες μονάδες υψηλότερος σε σύγκριση με τον Δεκέμβριο 2016. Η κατάσταση με τον σημερινό όγκο παραγγελιών παραγωγής τον Δεκέμβριο του 2017 είναι λιγότερο ικανοποιητική σε σύγκριση με τον προηγούμενο μήνα, οι προσδοκίες για τον όγκο παραγωγής για τους επόμενους τρεις μήνες είναι πιο ικανοποιητικές σε σύγκριση με τον προηγούμενο μήνα, ενώ τα αποθέματα τελικών προϊόντων μειώθηκαν σε σύγκριση με το Νοέμβριο του 2017. Η εκτίμηση της οικονομικής κατάστασης είναι πιο ικανοποιητική σε σύγκριση με τον προηγούμενο μήνα, καθώς και σε σχέση με το Δεκέμβριο 2016. Ο αριθμός των εργαζομένων αναμένεται να αυξηθεί. Το μέσο ποσοστό χρησιμοποίησης της παραγωγικής ικανότητας των επιχειρηματικών

φορέων το Δεκέμβριο 2017 αυξήθηκε στο 66,3% της κανονικής χρήσης. Οι παράγοντες που είχαν τη μεγαλύτερη επιρροή στον περιορισμό του όγκου παραγωγής τον Δεκέμβριο 2017 ήταν: ανεπαρκής εξωτερική ζήτηση (21,4%), ανεπαρκής εγχώρια ζήτηση (19,6%), έλλειψη εξειδικευμένου εργατικού δυναμικού (19,4%) και αβεβαιότητα οικονομικού περιβάλλοντος (11,7%).

-Δείκτες κύκλου εργασιών στη βιομηχανία, Νοέμβριος 2017

Σύμφωνα με τα στοιχεία της Κρατικής Στατιστικής Υπηρεσίας, ο δείκτης κύκλου εργασιών στη βιομηχανία στη πΓΔΜ το Νοέμβριο 2017, σε σύγκριση με το Νοέμβριο 2016, ήταν 102,6. Ο εγχώριος κύκλος εργασιών στη βιομηχανία τον Νοέμβριο 2017, σε σύγκριση με το Νοέμβριο 2016, μειώθηκε κατά 7,2%, όπου ο μη εγχώριος κύκλος εργασιών στη βιομηχανία αυξήθηκε κατά 4,9%. Ο κύκλος εργασιών στη βιομηχανία στον τομέα «Ορυχεία και λατομεία και εξόρυξη» το Νοέμβριο 2017, σε σύγκριση με το Νοέμβριο 2016, αυξήθηκε κατά 5,4%, ενώ στον τομέα «Βιομηχανία» αυξήθηκε κατά 2,6%. Ο κύκλος εργασιών των κύριων βιομηχανικών ομάδων το Νοέμβριο 2017, σε σύγκριση με το Νοέμβριο 2016, ήταν υψηλότερος στα «ενδιάμεσα προϊόντα, εκτός από την ενέργεια» κατά 4,0% και στα «κεφαλαιουχικά αγαθά» κατά 4,6%, αλλά χαμηλότερα στα «διαρκή καταναλωτικά αγαθά» κατά 1,2% και στα «μη διαρκή καταναλωτικά αγαθά» 2,5%. Ο δείκτης κύκλου εργασιών στη βιομηχανία της πΓΔΜ τον Νοέμβριο 2017, σε σύγκριση με τον Οκτώβριο 2017, ήταν 100,0, ενώ την περίοδο Ιανουαρίου-Νοεμβρίου 2017, σε σύγκριση με τον Ιανουάριο-Νοέμβριο 2016, ο δείκτης κύκλου εργασιών στη βιομηχανία ήταν 106,3.

Δείκτες τιμών βιομηχανικών παραγωγών στην εγχώρια αγορά, Δεκέμβριος 2017

Σύμφωνα με τα στοιχεία της εδω Στατιστικής Υπηρεσίας, το Δεκέμβριο του 2017, οι τιμές των βιομηχανικών παραγωγών στην εγχώρια αγορά ήταν χαμηλότερες κατά 0,2% σε μηνιαίο επίπεδο και υψηλότερες κατά 1,4% σε ετήσια βάση. Τον Δεκέμβριο 2017, σε σύγκριση με το Νοέμβριο 2017, οι τιμές των Βιομηχανικών Παραγωγών στην εγχώρια αγορά μειώθηκαν κατά 0,1% στις κατηγορίες «Ενέργεια» κατά 0,4%, «Κεφαλαιουχικών αγαθών» κατά 0,2% και «Μη διαρκών καταναλωτικών αγαθών». Το Δεκέμβριο 2017, σε σύγκριση με το Δεκέμβριο 2016, οι τιμές των βιομηχανικών παραγωγών στην εγχώρια αγορά αυξήθηκαν στις ομάδες «Ενδιάμεσα προϊόντα, εκτός από την ενέργεια» κατά 5,6%, τα «Κεφαλαιουχικά αγαθά» κατά 3,0% και τα «Μη διαρκή καταναλωτικά αγαθά» κατά 1,9%.

1.10 Άλλες ειδήσεις επιχειρηματικού ενδιαφέροντος

-Μέσος μηνιαίος καθαρός μισθός ανά εργαζόμενο, Νοέμβριος 2017

Σύμφωνα με τα στοιχεία της Κρατικής Στατιστικής Υπηρεσίας, ο δείκτης του μέσου μηνιαίου καθαρού μισθού που καταβλήθηκε ανά εργαζόμενο το Νοέμβριο 2017, σε σύγκριση με το Νοέμβριο 2016, ήταν 103,6. Η αύξηση αυτή οφείλεται στην αύξηση του μέσου μηνιαίου καθαρού μισθού που καταβάλλεται ανά εργαζόμενο στους κλάδους: Βιομηχανία (8,9%), Δραστηριότητες στέγασης και επισιτιστικής βοήθειας (8,7%) και Γεωργία, δασοκομία και αλιεία (7,6%). Μείωση του μέσου μηνιαίου καθαρού μισθού ανά εργαζόμενο σε σύγκριση με τον προηγούμενο μήνα καταγράφηκε στους τομείς: «Τέχνες, ψυχαγωγία και αναψυχή» (15,8%), «Μεταφορές και αποθήκες» (5,9%) και «Επαγγελματικές, επιστημονικές και τεχνικές δραστηριότητες» (4,3%). Ο μέσος μηνιαίος καθαρός μισθός ανά εργαζόμενο το Νοέμβριο 2017 ήταν 23.196 δηνάρια (€378). Τον Νοέμβριο 2017, το 1,1% των εργαζομένων στη πΓΔΜ δεν έλαβε καμία πληρωμή.

-Συμφωνία κρατικής ενίσχυσης υπό το νέο κανονισμό στην τουρκική ÇAĞATAY KABLO

Η Κυβέρνηση ενέκρινε την πρώτη συμφωνία για τη χορήγηση κρατικών ενισχύσεων στην τουρκική εταιρεία «Çağatay Kablo Automotive Electric Sistemleri DOOEL» στο Ilinden. Σύμφωνα με δελτίο τύπου της Κυβέρνησης η συμφωνία που υπογράφηκε εντάσσεται στο πλαίσιο των νέων μέτρων στήριξης των ξένων επενδύσεων που προβλέπονται στο κυβερνητικό σχέδιο οικονομικής ανάπτυξης. Η εν λόγω εταιρεία έθεσε τα θεμέλια του εργοστασίου της στη Ζώνη τεχνολογικής και βιομηχανικής ανάπτυξης των Σκοπίων τον περασμένο Σεπτέμβριο, με αντικείμενο την παραγωγή καλωδίων για την αυτοκινητοβιομηχανία, κυρίως για τα λεωφορεία Van Hool. Αρχικά προβλέπεται η κατασκευή εγκατάστασης 7.000 τ.μ. αξίας 4 εκατ. ευρώ που θα απασχολεί 100 άτομα. Αργότερα, η εγκατάσταση θα επεκταθεί και η επένδυση θα φτάσει περίπου 6 εκατ. ευρώ, ενώ ο αριθμός των εργαζομένων θα αυξηθεί σε 300.

-Επιτροπή Ελσίνκι: Δικαίωμα ετήσιας άδειας και χρήση άδεια μητρότητας

Η Επιτροπή Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων του Ελσίνκι αντέδρασε στην εσφαλμένη εφαρμογή των διατάξεων σχετικά με την προσφυγή στην ετήσια άδεια για τους εργαζομένους στη πΓΔΜ που χρησιμοποίησαν άδεια μητρότητας και οι οποίοι είναι κυρίως γυναίκες. Κατά την παρελθούσα περίοδο, η Επιτροπή του Ελσίνκι κατέγραψε περιπτώσεις διαφορετικής εφαρμογής των διατάξεων της συλλογικής σύμβασης που σχετίζονται με τις ετήσιες διακοπές. Φαίνεται ότι υπήρξαν περιπτώσεις όπου οι εργαζόμενοι που χρησιμοποίησαν άδεια μητρότητας κατά τη διάρκεια του ημερολογιακού έτους δεν λαμβάνουν ετήσια άδεια διακοπών. Η άποψη αυτή δικαιολογείται από την ερμηνεία της διάταξης του άρθρου 35 της Γενικής Συλλογικής Σύμβασης για τον ιδιωτικό τομέα (ΦΕΚ 115/2014 της 1.8.2014) σύμφωνα με την οποία ο εργαζόμενος δικαιούται αποζημίωση συμπεριλαμβανομένων του δικαιώματος ετήσιας άδειας τουλάχιστον 40% της βάσης, υπό την προϋπόθεση ότι ο εργαζόμενος εργάστηκε για τουλάχιστον 6 μήνες το ημερολογιακό έτος στον ίδιο εργοδότη. Η χρήση της άδειας μητρότητας κατά τη διάρκεια του ημερολογιακού έτους θεωρείται από ορισμένους επιθεωρητές ως μη τήρηση της απαίτησης ότι ο εργαζόμενος θα πρέπει να εργάζεται για τουλάχιστον 6 μήνες το ημερολογιακό έτος στον ίδιο εργοδότη. Σύμφωνα με την Επιτροπή του Ελσίνκι, πρόκειται για μια απολύτως εσφαλμένη και άνιση εφαρμογή αυτής της διάταξης της συλλογικής σύμβασης για τον ιδιωτικό τομέα, με την οποία η ερμηνεία προκαλεί νομική αβεβαιότητα. Επιπλέον, η εν λόγω ερμηνεία και η διαφορετική εφαρμογή των διατάξεων για την προσφυγή σε ετήσια άδεια είναι αντίθετες με τις αρχές της μη διάκρισης, των ίσων ευκαιριών και ίσης μεταχείρισης ανδρών και γυναικών που κατοχυρώνονται από το Σύνταγμα και τους νόμους, λαμβάνοντας υπόψη ότι οι περισσότεροι εργαζόμενοι που χρησιμοποιούν άδεια μητρότητας είναι γυναίκες. Για τους λόγους αυτούς, η Επιτροπή του Ελσίνκι κάλεσε το Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικής Πολιτικής να απευθύνει οδηγίες στην κρατική επιθεώρηση εργασίας με στόχο την εξισορροπημένη πρακτική κατά την εφαρμογή των νομικών διατάξεων σχετικά με την προσφυγή σε ετήσια άδεια, διότι, όπως λένε, είναι προφανές ότι υπάρχει διαφορετική εφαρμογή μια συλλογική σύμβαση εις βάρος των γυναικών εργαζομένων.

2. Οικονομικές ειδήσεις

-Εξωτερικό εμπόριο της πΓΔΜ, Ιανουάριος-Δεκέμβριος 2017

Σύμφωνα με τα προκαταρκτικά στοιχεία της εδώ Στατιστικής Υπηρεσίας, η συνολική αξία των εξαγόμενων αγαθών από τη πΓΔΜ την περίοδο Ιανουαρίου-Δεκεμβρίου 2017 ανήλθε σε 308.341.881 χιλ. δηνάρια (€ 5.007.196 χιλ.), παρουσιάζοντας αύξηση 15,6% σε σχέση με την αντίστοιχη περσινή περίοδο. Η αξία των εισαγόμενων αγαθών κατά την ίδια περίοδο ήταν 420.245.581 χιλιάδες δηνάρια (€ 6.824.916 χιλ.), ή 11,7% περισσότερο από την αντίστοιχη περίοδο πέρυσι. Το εμπορικό έλλειμμα κατά την περίοδο Ιανουαρίου-Δεκεμβρίου 2017 ήταν 111.903.700 χιλ. δηνάρια (€ 1.817.720 χιλ.) και η κάλυψη των εισαγωγών από τις εξαγωγές κατά την εξεταζόμενη περίοδο ήταν 73,4%. Αναλύοντας το εξωτερικό εμπόριο ανά προϊόν φαίνεται ότι ως προς τις εξαγωγές της πΓΔΜ τα σημαντικότερα προϊόντα αφορούν: καταλύτες με πολύτιμα μέταλλα ή ενώσεις πολύτιμων μετάλλων ως δραστική ουσία, σύνολα καλωδίων ανάφλεξης και άλλα σύνολα καλωδίων των τύπων που χρησιμοποιούνται σε οχήματα, αεροσκάφη ή πλοία (για μεταφορά 10 ή περισσότερων προσώπων, συμπεριλαμβανομένου του οδηγού, με κινητήρα εσωτερικής καύσης με ανάφλεξη με συμπίεση ντίζελ ή ημι-ντίζελ) και ρούχα. Ως προς τις εισαγωγές στην πΓΔΜ, τα σημαντικότερα προϊόντα είναι πλατίνα και κράματα λευκοχρυσού, σε ακατέργαστη μορφή ή σε μορφή σκόνης, πετρελαϊκά έλαια και έλαια από ασφαλικά ορυκτά (άλλα από τα ακατέργαστα), άλλα μέταλλα της ομάδας πλατίνας και κράματα αυτών, ακατέργαστα ή σε σκόνη και πλατέα προϊόντα έλασης από σίδηρο ή από όχι σε κράμα χάλυβες, μη επιστρωμένα, επενδυμένα ή επικαλυμμένα, που έχουν απλώς ελαθεί σε θερμή κατάσταση, πλάτους 600 mm ή περισσότερο, σε ρόλους. Την περίοδο Ιανουαρίου-Δεκεμβρίου 2017, σύμφωνα με το συνολικό όγκο εξωτερικού εμπορίου, οι σημαντικότεροι εμπορικοί εταίροι της πΓΔΜ ήταν η Γερμανία (με μερίδιο 11,78%), η Μεγάλη Βρετανία (6,41%), η Ελλάδα (6,14%), η Σερβία (5,99%) και η Βουλγαρία (4,96%).

-Έρευνα της Κεντρικής Τράπεζας (NBPM) για το κόστος ζωής στην πΓΔΜ

Σύμφωνα με έρευνα της εδώ Κεντρικής Τράπεζας (NBPM) το κόστος ζωής θα αυξηθεί τα επόμενα χρόνια στη χώρα. Η έρευνα της Κεντρικής Τράπεζας της πΓΔΜ που διεξήχθη τον περασμένο Δεκέμβριο έδειξε μέτριο ρυθμό αύξησης του πληθωρισμού κατά 1,8% για το 2018 και 2% για το 2019. Την ελαφρά ανοδική πορεία του πληθωρισμού για τα επόμενα δύο χρόνια, σε σχέση με το παρελθόν καθορίζουν ως επί τω πλείστον οι εξής παράγοντες: ο υψηλότερος ελάχιστος μισθός, ο υψηλότερος φόρος κατανάλωσης στα καύσιμα ντίζελ, ο

υψηλότερος φόρος κατανάλωσης στα τσιγάρα, η απελευθέρωση της τιμής του ηλεκτρικού ρεύματος, οι αλλαγές που ανακοινώθηκαν ως προς το φόρο εισοδήματος φυσικών προσώπων και η αναμενόμενη παγκόσμια αύξηση των τιμών των πρωτογενών προϊόντων. Από σφυγμομετρήσεις προκύπτει ότι οι πολίτες θεωρούν τις τιμές ήδη υψηλές και πιστεύουν ότι το βασικό πρόβλημα είναι οι χαμηλοί μισθοί και οι χαμηλές συντάξεις. Από την άλλη πλευρά, οι ειδικοί πιστεύουν ότι ο αναμενόμενος πληθωρισμός δεν είναι ανησυχητικός και ότι δεν υπάρχει φόβος πως τα νέα μέτρα, ορισμένα από τα οποία ήδη εφαρμόζονται, θα οδηγήσουν σε ανησυχητική αύξηση του κόστους ζωής και του πληθωρισμού. Το Υπουργείο Οικονομικών αναφέρει ότι οι προβολές του είναι κοντά σε αυτές της NBRM. Το 2018 αναμένουν ένα παρόμοιο ποσοστό πληθωρισμού κοντά στο 1,7% στην προβολή του οποίου ελήφθησαν υπόψη οι ελάχιστοι μισθοί και οι ειδικοί φόροι κατανάλωσης. Υπενθυμίζεται ότι ο ρυθμός πληθωρισμού πέρυσι ήταν 1,4%.

-Προβληματισμός για την εφαρμογή του νόμου ως προς τις διατάξεις που αφορούν στη φορολογία φυσικών προσώπων

Δεν αποκλείεται η τροποποίηση του φορολογικού νόμου, σύμφωνα με τον οποίο τα φυσικά πρόσωπα που είχαν πέρυσι εισοδήματα ύψους 16.200 ευρώ θα πρέπει να επιστρέψουν στο κράτος το 18%. Ενδεχόμενη τροποποίηση του νόμου εικάζεται από το γεγονός ότι μολονότι έληξε, από τις 15 Ιανουαρίου τ.ε., η προθεσμία για την υποβολή αίτηση εγγραφής των φυσικών προσώπων ως πληρωτές ΦΠΑ, το Γραφείο Δημόσιων Εσόδων (PRO) δεν έχει ακόμη ανακοινώσει τον αριθμό των υποβληθέντων αιτήσεων, ενώ εντός των 15 επόμενων ημερών από τη λήξη της προθεσμίας θα πρέπει να προετοιμαστούν τα σχετικά πιστοποιητικά για τον αριθμό των φυσικών προσώπων που έχουν τέτοια υποχρέωση. Σύμφωνα με τον Πρόεδρο του Οργανισμού Εργοδοτών κ. Angel Dimitrov, ο εν λόγω νόμος δημιουργεί περισσότερα προβλήματα από όσα επιλύσει, χωρίς να επωφελείται ο προϋπολογισμός με οποιονδήποτε τρόπο. Επίσης, θεωρεί ότι θα οδηγήσει σε συσσώρευση φόρων στο βαθμό που θα καταβάλλεται τόσο ο φόρος εισοδήματος φυσικών προσώπων, όσο και ο ΦΠΑ για το ίδιο εισόδημα. Ένα άλλο πρόβλημα που υπέδειξε είναι η επιστροφή του ΦΠΑ, όπου δεν προσδιορίζεται εάν ένα φυσικό πρόσωπο που εγγράφεται ως πληρωτής ΦΠΑ, δικαιούται επιστροφή χρημάτων και σε θετική περίπτωση επί ποίον εξόδων.

3. Διεθνείς Οικονομικές Σχέσεις

-Συνθήκη Διπλής Φορολογίας μεταξύ της πΓΔΜ–Βελγίου: Αρχή εφαρμογής από 1.1.2018

Από 1ης Ιανουαρίου 2018 ξεκίνησε η εφαρμογή της Συνθήκης αποφυγής διπλής φορολογίας (ΣΔΦ) μεταξύ πΓΔΜ και Βελγίου, που υπεγράφη το 2010 και επικυρώθηκε κατόπιν μακράς διαδικασίας, η οποία ολοκληρώθηκε στις 17 Ιουλίου 2017. Η εν λόγω συνθήκη αντικαθιστά παλαιότερη Συνθήκη μεταξύ της πρώην Γιουγκοσλαβίας και του Βελγίου από το 1980. Η ΣΔΦ καθορίζει τους μέγιστους συντελεστές παρακράτησης φόρου 15% επί των μερισμάτων (ή 5% εάν ο πραγματικός δικαιούχος κατέχει άμεσα τουλάχιστον το 10% της εταιρείας που καταβάλλει μερίσματα ή το 0% εάν ο πραγματικός δικαιούχος κατέχει τουλάχιστον το 25% για αδιάλειπτη περίοδο 12 μηνών), ενώ οι τόκοι και τα δικαιώματα (royalties) φορολογούνται με το θεσπισμένο ποσοστό της πΓΔΜ 10%. Ο όρος "δικαιώματα" θεωρείται ότι περιλαμβάνει επίσης κινηματογραφικές ταινίες ή ταινίες που χρησιμοποιούνται για τηλεοπτικές ή ραδιοφωνικές εκπομπές, καθώς και τη χρήση ή το δικαίωμα χρήσης επιστημονικού, βιομηχανικού ή εμπορικού εξοπλισμού. Αξίζει να σημειωθεί ότι τα ποσοστά παρακράτησης των μειωμένων μερισμάτων κατά 5% και 0% είναι χαμηλότερα από αυτά που είχαν προηγουμένως καθοριστεί (προηγουμένως 10% υπό την προϋπόθεση συμμετοχής 25%). Η ρήτρα περιορισμού παροχών (LOB) της Συνθήκης ορίζει ότι δεν εφαρμόζεται καμία μείωση ή απαλλαγή σε εισόδημα που συνδέεται με τεχνητές ρυθμίσεις (δηλαδή ρυθμίσεις που δεν ικανοποιούν νόμιμες χρηματοοικονομικές ή οικονομικές ανάγκες, ούτε έχουν έγκυρους οικονομικούς λόγους). Όσον αφορά στη μέθοδο αποφυγής διπλής φορολογίας και οι δύο χώρες χρησιμοποιούν γενικά τη μέθοδο πίστωσης και προοδευτικής απαλλαγής.

-Διμερές Εμπόριο Ελλάδος-πΓΔΜ, Ιανουάριος – Δεκέμβριος 2017

Σύμφωνα με προκαταρκτικά στοιχεία της εδώ Στατιστικής Υπηρεσίας για το 2017 το διμερές εμπόριο Ελλάδος-πΓΔΜ έχει ως εξής: Ο όγκος εμπορίου έφτασε τα 44.712.520 χιλ. δηνάρια (€726.146 χιλ.) παρουσιάζοντας αύξηση 22%, σε σχέση με την προηγούμενη χρονιά. Ειδικότερα, το σύνολο των εισαγωγών ελληνικών προϊόντων στην πΓΔΜ ήταν 33.624.201 χιλ. δηνάρια (€ 546.098 χιλ.) εμφανίζοντας ετήσια αύξηση 21%, σε σχέση με την προηγούμενη χρονιά. Οι εξαγωγές προϊόντων της πΓΔΜ στην Ελλάδα έφτασαν τα 11.088.049

χιλ. δηνάρια (€180.048 χιλ.) παρουσιάζοντας αύξηση 22% σε σχέση με πέρυσι. Το εμπορικό ισοζύγιο παρέμεινε πλεονασματικό για την Ελλάδα με πλεόνασμα 22.536.152 χιλ. δηνάρια, ήτοι €366.050 χιλ. Η Ελλάδα παραμένει σταθερά μεταξύ των σημαντικότερων εμπορικών εταιριών της πΓΔΜ. Κατά την εξεταζόμενη περίοδο κατέλαβε την γ' θέση μεταξύ των χωρών προμηθευτών και εμπορικών εταιριών της πΓΔΜ, μετά τη Γερμανία και το Ηνωμένο Βασίλειο.

4. Ειδήσεις γενικού ενδιαφέροντος

-Οι κάτοικοι της πΓΔΜ μπορούν να ταξιδεύουν χωρίς θεώρηση σε 112 χώρες

Σύμφωνα με τον δείκτη διαβατηρίων του Henley για το 2018, ο οποίος κατατάσσει τα διαβατήρια των χωρών ανάλογα με τη δυνατότητα ελεύθερης κυκλοφορίας των πολιτών τους ανά τον κόσμο, η πΓΔΜ καταλαμβάνει την 46^η θέση παγκοσμίως, με τους πολίτες της που έχουν διαβατήριο της πΓΔΜ να μπορούν να ταξιδέψουν απρόσκοπτα χωρίς θεώρηση σε 112 χώρες. Αντιστοίχως, οι Βούλγαροι μπορούν να ταξιδεύουν ελεύθερα χωρίς visa σε 156 χώρες και με αυτόν τον δείκτη κατατάσσονται στην 20^η θέση στον κόσμο, παρακάμπτοντας τους περισσότερους από τους γείτονές τους. Πρώτη θέση στην κατάταξη του δείκτη για το 2018 κατέχει η Γερμανία, της οποίας οι πολίτες μπορούν να ταξιδεύουν χωρίς θεώρηση σε 177 χώρες. Τη δεύτερη θέση καταλαμβάνει η Σιγκαπούρη (176 χώρες) και την τρίτη η Δανία και ακολουθούν, στην τέταρτη θέση: η Φινλανδία, η Γαλλία, η Ιταλία, η Ιαπωνία, η Νορβηγία, η Σουηδία και το Ηνωμένο Βασίλειο, όπου τα διαβατήρια των πολιτών τους εξασφαλίζουν ελεύθερη διέλευση σε 175 χώρες. Οι Αμερικανοί λαμβάνουν την πέμπτη θέση και δεν χρειάζονται θεώρηση σε 173 χώρες. Στο κάτω μέρος της λίστας είναι το Ιράκ και η Συρία, οι πολίτες των οποίων μπορούν να επισκεφθούν χωρίς θεώρηση μόνο 27 και 28 χώρες αντίστοιχα. Στα Βαλκάνια, μπροστά από τη Βουλγαρία είναι μόνο η Ελλάδα και η Σλοβενία που καταλαμβάνουν αντίστοιχα 7^η και 11^η θέση. Έλληνες και Σλοβένοι ταξιδεύουν χωρίς visa σε 171 και 167 χώρες, αντίστοιχα. Ταυτόχρονα, η Βουλγαρία βρίσκεται μπροστά από τη Σερβία με συνολικά 21 θέσεις (41^η θέση). Οι πολίτες της μπορούν να ταξιδεύουν ελεύθερα σε 119 χώρες. Το Μαυροβούνιο είναι 48^ο/110 χώρες, η Βοσνία και Ερζεγοβίνη είναι 51^η/105 χώρες, η Αλβανία είναι 52^η/100 χώρες.

-Αλλαγές στα τιμολόγια των υπηρεσιών ύδρευσης στα Σκόπια

Σύμφωνα με πρόσφατη απόφαση της εταιρείας ύδρευσης των Σκοπίων «Vodovod», αντί της σημερινής τιμής των 29,39 δηναρίων (€0,4780) ανά κυβικό μέτρο, η τιμή του νερού θα διαμορφωθεί στα 28,68 δηνάρια (€0,4664)/κ.μ., δηλαδή θα μειωθεί κατά 0,72 δηνάρια (€0,018). Ωστόσο, στους λογαριασμούς νερού θα καταβληθεί πρόσθετο κόστος 2,04 δηνάρια (€0,332) για τα εργοστάσια επεξεργασίας λυμάτων των ποταμών Lerepec και Treska, τα οποία θα βρίσκονται υπό την εποπτεία της δημόσιας επιχείρησης. Από την "Vodovod" ανακοινώνουν ότι η Ρυθμιστική Επιτροπή υπέβαλε τρεις προτάσεις για τη διόρθωση των τιμών νερού, μετά την οποία το διοικητικό συμβούλιο της εταιρείας αποδέχτηκε την πρόταση διόρθωσης των τιμών των υπηρεσιών ύδατος στο χαμηλότερο επίπεδο. Προσθέτουν ότι παρά την κληρονομική υπερφόρτωση της εταιρείας με προσωπικό χωρίς υψηλό βαθμό εξειδίκευσης και υψηλό χρέος από την προηγούμενη διοίκηση, οι κάτοικοι της πόλης των Σκοπίων θα πληρώσουν τη χαμηλότερη τιμή για πόσιμο νερό στο έδαφος της πΓΔΜ.

5. Εκδηλώσεις και εκθέσεις

-«Mebel» Έκθεση επίπλων (Σκόπια, 27 Μαρτίου – 1 Απριλίου 2018)

Η MEBEL Έκθεση επίπλων, οικιακού και δημόσιου εξοπλισμού, υλικών και μηχανημάτων της βιομηχανίας επίπλων θα πραγματοποιηθεί από 27 Μαρτίου έως 1 Απριλίου τ.ε. στα Σκόπια. Πρόκειται για κλαδική έκθεση στην οποία συμμετέχουν κατά καιρούς και Έλληνες εκθέτες, είτε απ' ευθείας, είτε μέσω τοπικών αντιπροσώπων. Για περισσότερες πληροφορίες επισκεφθείτε τον ακόλουθο σύνδεσμο: <https://www.eventseye.com/fairs/f-mebel-fair-skopje-3380-1.html>

Η Προϊσταμένη

Παγόνα Λάρδα
Σύμβουλος ΟΕΥ Α'